

Obrona przed komornikiem cz.2

20 Marca, 2018r.

Postępowanie egzekucyjne wszczynane jest przez komornika na podstawie tytułu wykonawczego, którym jest m.in. prawomocny wyrok Sądu, nakaz zapłaty czy akt notarialny, w którym dłużnik dobrowolnie poddał się egzekucji. Aby komornik mógł wszcząć egzekucję, konieczne jest zaopatrzenie tytułu wykonawczego w tzw. klauzulę wykonalności. Oznacza to, iż dane orzeczenie, które określa istnienie i wysokość danej należności należy wykonać. Zdarza się czasem tak, że dłużnik spłacił swój dług, jednakże nadgorliwy wierzyciel, posiadając tenże tytuł wykonawczy wystąpi do komornika o wszczęcie egzekucji. Jak wówczas należy postąpić ?

Instytucją prawną, dzięki której możliwe jest powstrzymanie niezasadnej egzekucji komorniczej jest tzw. powództwo przeciwegzekucyjne uregulowane w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Ma ona istotne znaczenie, bowiem zapewnia dłużnikowi czy osobie trzeciej obronę przeciwko bezprawnej egzekucji.

Możemy wyróżnić dwa rodzaje powództw przeciwegzekucyjnych, tzw.:

- powództwo opozycyjne
- powództwo ekscydencyjne.

Nazewnictwo może wskazywać na coś skomplikowanego, jednakże ważne by skupić się na możliwościach, które dają i kogo swym skutkiem mają chronić.

Zacznijmy w pierwszej kolejności od „powództwa opozycyjnego”, które uregulowane jest w art. 840 k.p.c. Przepis ten wskazuje, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia. Podmiotem więc, któremu przysługuje ten środek obrony jest osoba oznaczona w charakterze dłużnika w tytule wykonawczym. Przechodząc do dalszej części przytoczonej regulacji mocodawca wskazał, że dłużnik może żądać pozbawienia tytułu klauzuli wykonalności, jeżeli:

a) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście, np. dłużnik spłacił swój dług, bądź też wierzyciel zwolnił go ze spłaty należności,

b) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, np. przedawnienie roszczenia bądź też potrącenie wzajemnych wierzytelności,

c) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaze, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść. Warto w tym miejscu podkreślić, iż fakt przedawnienia może stanowić podstawę powództwa przewidzianego w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (orzeczenie SN z dnia 27 lutego 1969 r., II CZ 37/69). Sąd Najwyższy w swym orzeczeniu również wskazał, że rozłożenie przez wierzyciela na raty przysługującej mu należności może być podstawą wniesienia powództwa przez dłużnika, jeżeli rozłożenie na raty miało miejsce przed wytoczeniem powództwa, a wierzyciel wszczął egzekucję od całej należnej sumy (wyrok SN z dnia 10 października 2000 r., sygn. akt V CKN 110/2000).

Ważnym aspektem jest, iż środek ten nie jest ograniczony żadnym ustawowym terminem. Należy jednak wskazać, że „powództwo przeciwegzekucyjne może być realizowane tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego. Żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności nie może być jednak skutecznie złożone po wyegzekwowaniu należności w całości” (wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2002 r., I PKN 197/01). Powództwo przeciwegzekucyjne staje się zatem niedopuszczalne z chwilą, gdy wygasła wykonalność tytułu wykonawczego na skutek wyegzekwowania całego świadczenia albo też, gdy

zobowiązanie w związku z zapłatą lub innym zdarzeniem przestało istnieć (postanowienia Sądu Najwyższego z 30 maja 2014 r., II CSK 679/13, LEX nr 1475081).

Zatem, jeżeli Sąd uwzględni powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, wierzyciel zostaje pozbawiony możliwości dalszego egzekwowania roszczenia w zakresie oznaczonym przez sąd. „Z chwilą ukończenia postępowania egzekucyjnego wierzyciel zostaje pozbawiony prawa dysponowania tytułem wykonawczym, który zatrzymuje się w aktach. W sytuacji częściowego wyegzekwowania świadczenia, tytuł wykonawczy zwraca się wierzycielowi, zaznaczając jednocześnie w jakim zakresie świadczenie zostało wyegzekwowane. Tytuł wykonawczy w tej części traci moc” (wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 18 sierpnia 2015 r., sygn. akt I C 649/15)

Drugi rodzaj powództwa to tzw. „powództwo ekscydencyjne”. Treść art. 841 § 1 k.p.c. mówi: Osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Jak wskazuje powyższy przepis, ochronie w ramach tego postępowania podlega prawo własności osoby trzeciej, które zostało naruszone wskutek skierowania egzekucji w stosunku do przedmiotu do którego osobie trzeciej przysługuje prawo własności, lub inny tytuł prawny do określonego przedmiotu (post. Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 12 listopada 2015 r., sygn. akt I ACz 1761/15). Osobą trzecią jest każda osoba nie wymieniona w tytule wykonawczy. Tą osobą może być np. współwłaściciel nieruchomości, który nie jest dłużnikiem, brat dłużnika.

Powództwo wytoczone przez osobę trzecią ma na celu zwolnienie przedmiotu spod egzekucji, a więc zapobieżenie możliwości zaspokojenia się wierzyciela. Staje się jednak bezprzedmiotowe po zaspokojeniu wierzyciela. Oznacza to, że powództwo ekscydencyjne może odnieść skutek, jeżeli w chwili zamknięcia rozprawy egzekucja jest jeszcze prowadzona. Przedmiotem egzekucji z rzeczy ruchomej jest ta rzecz, a w razie jej sprzedaży przez komornika – środki pieniężne uzyskane ze sprzedaży. Rozstrzyga o tym cel egzekucji, którym jest zaspokojenie wierzyciela; egzekucja z rzeczy ruchomej zmierza do jej sprzedaży i przeznaczenia uzyskanych środków na poczet egzekwowanej wierzytelności. (...) Skoro zatem art. 841 kpc uprawnia osobę trzecią do żądania zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, która narusza jej prawa, nie czyniąc różnicy, o jaki przedmiot chodzi, należy przyjąć, że dotyczy przedmiotu egzekucji w całym czasie jej trwania, a więc od zajęcia do chwili przekazania kwoty uzyskanej z jej sprzedaży wierzycielowi (wyrok SA w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2014 r., I ACa 444/13).

Co do zasady, przedmiotowe powództwo wytacza się przeciwko wierzycielowi, na którego wniosek wszczęta została egzekucja. Jednakże, jeżeli dłużnik zaprzecza prawu powoda, należy oprócz wierzyciela pozwać również dłużnika (art. 841 § 2 k.p.c.).

Ważną kwestią pozwu osoby trzeciej o zwolnienie przedmiotu spod egzekucji jest określony termin, którym to osoba ta jest związana. Zgodnie z art. 831 § 3 k.p.c. powództwo o zwolnienie od egzekucji osoba trzecia może wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych. (wyrok Sąd Najwyższy z dnia 12 grudnia 2007 r., V CSK 275/07). Termin miesiąca winno się więc liczyć od chwili faktycznego zajęcia przez komornika. Podkreślić w tym miejscu należy, iż termin przewidziany w wyżej wskazanym przepisie jest terminem zawitym, nie podlegającym przywróceniu, którego przekroczenie skutkuje oddaleniem powództwa. Podkreśla się, że przesłankę zachowania terminu sąd bada z urzędu, a fakt uchybienia terminowi powoduje „bezwzględną konieczność” oddalenia powództwa bez potrzeby oceny jego merytorycznej zasadności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17.04.2013 r., I ACa 79/13).

By admin | 4 stycznia, 2019